

– UNESCO –

– extrase –

Spre deosebire de Convenția Patrimoniului Mondial, această Recomandare se preocupă de protecția națională pe care fiecare Stat o prevede pentru patrimoniul său natural și cultural.

Protecția acestor bunuri este privită ca un complex de măsuri de: identificare, studiere, conservare, restaurare, prezentare și integrare în societatea contemporană.

Definește patrimoniul cultural și natural în același mod cu definiția dată de Convenția Patrimoniului Mondial, cu excepția nemenționării „valorii universale deosebite” în corpul definiției. (Art. 1 și 2).

Schițează rolul organismelor naționale cu principalele lor atribuțiuni în domeniul patrimoniului cultural și natural.

Servicii publice specializate:

13. Ținând cont de condițiile existente în fiecare țară, Statele Membre ar trebui să stabilească în teritoriu, acolo unde nu există, unul sau mai multe servicii publice specializate și responsabile pentru rezolvarea următoarelor funcțiuni:

- (a) dezvoltarea și aplicarea măsurilor de orice fel ce determină protecția, conservarea și prezentarea patrimoniului cultural și natural național și pentru transformarea lui într-un factor activ al vieții comunității; și în primul rând prin compilarea unui inventar al patrimoniului cultural și natural și prin stabilirea serviciilor de documentare corespunzătoare;
- (b) pregătirea și recrutarea personalului științific, tehnic și administrativ necesar pentru realizarea programelor de identificare, protecție, conservare și integrare;
- (c) organizarea cooperării între specialiști din discipline diverse pentru studierea problemelor tehnice ale conservării patrimoniului cultural și natural;
- (d) folosirea sau crearea de laboratoare pentru studii problemelor științifice ce decurg din conservarea patrimoniului cultural și natural;
- (e) asigură ca proprietarii sau chiriașii realizează lucrările necesare de restaurare și întrețin construcțiile în cel mai bun mod din punct de vedere al condițiilor artistice și tehnice.

Menționează rolul cooperării dintre serviciile specializate și organismele consultative, experți și reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale de profil. (Art. 14)

Cooperarea trebuie să funcționeze, pe picior de egalitate, și între serviciile specializate de protecție a patrimoniului și cele responsabile cu coordonarea dezvoltării, mediului, lucrărilor publice și amenajării teritoriului. (Art. 16 și 16)

Trebuie luate măsuri pentru planificare coordonată încă din stadiul studiilor și trebuie concepute mecanisme de rezolvare a conflictelor. (Art. 16).

Măsurile protective pe care Statele sunt recomandate să le ia în considerare sunt detaliate pe următoarele categorii:

Măsuri științifice și tehnice: (Art. 19–39)

1. inspectarea periodică a patrimoniului pentru evitarea lucrărilor costisitoare de restaurare prin întreținere și prin programe de conservare permanentă; (Art. 19)

2. investigarea și descoperirea metodelor de protecție suplimentară pentru acele componente ale patrimoniului care sunt periclitate în mod neobișnuit de sever; (Art. 21)

3. „Suplimentar, acestor componente ale patrimoniului natural și cultural trebuie să le fie restituită, ori de câte ori posibil, utilizarea originară, sau să le fie dată o nouă utilizare mai potrivită, cu condiția ca valoarea lor culturală să nu fie diminuată” (Art. 22)

4. lucrările efectuate asupra patrimoniului cultural trebuie să aibă drept scop păstrarea aspectului tradițional al acestuia cât și protecția lui de construcții noi care să împietze prin relații de masă și culoare; (Art. 23)

5. este de evitat demolarea împrejurimilor monumentelor istorice precum și strămutarea acestora, în afara cazurilor justificate; (Art. 24)

6. luarea de măsuri împotriva poluării și a celorlalte efecte adverse ale dezvoltării tehnologice precum și împotriva efectelor dezastrelor naturale; (Art. 25)

7. restaurarea ansamblurilor istorice trebuie să conducă la un ambient în care omul să poată trăi, dezvolta și să-și găsească împlinirea; (Art. 26)

8. fiecare stat este chemat să realizeze și să țină la zi într-o formă potrivită, cât de curând posibil un inventar al bunurilor culturale și naturale care, fără a fi de o importanță deosebită, sunt inseparabile de ambientul [în care își au locul] și contribuie la caracterul acestuia; (Art. 29, Art. 30)

9. „Pentru a asigura luarea în considerație a patrimoniului la toate nivelurile amenajării teritoriului Statele Membre trebuie să realizeze cartografierea și documentarea exhaustivă a bunurilor de patrimoniu cultural și natural în cheștiune”. (Art. 31)

10. ansamblurilor de patrimoniu care nu mai au o destinație trebuie să le fie căutată o utilizare potrivită; (Art. 32)

11. protecția, conservarea, punerea în valoare și reabilitarea ansamblurilor de patrimoniu arhitectural se realizează prin intermediul planurilor de protecție încorporate în reglementarea urbanistică generală sau zonă; (Art. 33)

12. planurile de protecție și punere în valoare a ansamblurilor sau zonelor de patrimoniu trebuie:

- să prevadă zone de protecție
- să condiționeze utilizarea terenurilor
- să specifice clădirile de păstrat și condițiile conservării lor
- să specifice destinațiile construcțiilor istorice
- să prevadă relația dintre zona protejată și restul dezvoltării urbane
- să procedeze la consultarea reprezentanților și rezidenților în cauză; (Art. 33, 34)
- să supună avizării autorității de protecție a patrimoniului cererile de autorizare a construirii; (Art. 35)

13. modificările interioare ale construcțiilor din ansamblurile de patrimoniu care sunt realizate pentru prevederea de facilități moderne de locuire trebuie admise cu condiția ca ele să nu afecteze drastic caracteristicile istorice ale interioarelor; (Art. 36)

14. statele membre sunt chemate ca, pe baza evidenței patrimoniului, să dezvolte planuri pe termen scurt și pe termen lung de protecție a patrimoniului pentru a atinge un nivel satisfăcător de conservare a acestuia; (Art. 37)

15. Statele Membre ar trebui să prevadă servicii consultative pentru orientarea activității organizațiilor neguvernamentale și a proprietarilor imobiliari în domeniul politicilor de conservare (Art. 38.)

Măsuri legislative (Art. 40-48)

1. legislația protectivă trebuie să protejeze atât obiectul izolat cât și asocierea de componente patrimoniale; (Art. 40)

2. protejarea bunului de patrimoniu trebuie să acționeze egal indiferent de existența sau modificarea regulim proprietății asupra sa; (Art. 41, Art. 46)

3. necesitatea obținerii de aviz din partea organismelor specializate pentru orice lucrare ce ar afecta caracterul zonelor protejate; (Art. 42)

4. legislația urbanistică și de amenajarea teritoriului trebuie să țină cont de cea protectivă; (art. 43)

5. legislația protectivă trebuie să permită asistența financiară către proprietarul unui bun protejat sau acționarea în locul acestuia pentru

protejarea bunului de patrimoniu și recuperarea cheltuielilor; (Art. 43)

6. permiterea exproprierii unui bun protejat în vederea salvării sale; (Art. 44)

7. reglementarea afișării și reclamelor luminoase sau însemnelor comerciale, a câmpării, ridicării de stâlpi, piloni, întinderii de cabluri de electricitate, elemente de mobilier urban care pot afecta aspectul și caracterul zonelor de patrimoniu; (Art. 45)

8. penalizarea distrugerii, degradării, mutilării, combinată cu obligarea revenirii la situația inițială (Art. 47, Art. 48)

Măsuri financiare (Art. 49-59)

1. prevederea în bugetele centrale și locale a fondurilor pentru conservarea patrimoniului; (Art. 49)

2. cheltuielile pentru protecția, conservarea și punerea în valoare a bunurilor culturale trebuie suportate în principal de către utilizatorii acestora; (Art. 50)

3. sprijinul financiar sau deducerea fiscală trebuie acordată doar dacă proprietarul se conformează standardelor de calitate a lucrărilor de conservare; (Art. 51)

4. se poate lua în considerare despăgubirea proprietarilor pentru consecințele programelor protective; (Art. 52)

5. avantajele financiare de care se pot bucura proprietarii patrimoniului pot fi dependente, acolo unde este cazul, de punerea la dispoziția publicului a bunului pentru vizitare, fotografii, etc.; (Art. 53)

6. trebuie prevăzute fonduri în bugetele locale sau centrale pentru protecția bunurilor de patrimoniu puse în pericol de lucrări publice; (Art. 54)

7. pentru creșterea resurselor financiare în vederea conservării, Statele Membre pot organiza unul sau mai multe „Fonduri pentru Conservarea Patrimoniului” ca agenții publice capabile să primească daruri, donații sau legații; (Art. 55) și trebuie prevăzute deduceri fiscale pentru cei care fac asemenea donații; (Art. 56)

8. Statele Membre trebuie să prevadă aranjamente financiare speciale care să permită creditarea lucrărilor de conservare; de asemenea trebuie evitată creșterea prețurilor prin specula imobiliară din zonele de intervenție; (Art. 57)

9. trebuie evitată strămătarea păturilor mai puțin avute ale populației din locuințele istorice reabilite urmare a creșterii chiriilor; (Art. 58)

Acțiunea educativă în sprijinul patrimoniului (Art. 60-65):

- organizarea de către stabilimentele educaționale a unor cursuri, conferințe și seminarii pe teme de istoria artei, arhitecturii, ambient și amenajarea teritoriului;
- organizarea de campanii de conștientizare a publicului cu privire la valorile de patrimoniu și necesitatea conservării sale;

Cooperarea internațională (Art. 66)

Traducere și selecție text
lector arh. SERGIU NISTOR